

Téma: Narušená komunikační schopnost u dětí na prvním stupni základní školy

Problém: Výskyt narušené komunikační schopnosti u dětí mladšího školního věku a obtíže ve vzdělávání, které se u nich na základě narušení projevují.

Výzkumná otázka: **Jaký je současný stav narušené komunikační schopnosti u dětí mladšího školního věku na základních školách?** Jaké jsou obtíže ve vzdělávání u dětí mladšího školního věku na základních školách s narušenou komunikační schopností?

Co budeme zkoumat: V oblasti narušené komunikační schopnosti na základních školách u nás byly zveřejněny výsledky dvou výzkumů v Jihomoravském kraji (2007-2008). My bychom se zaměřili na výskyt narušené komunikační schopnosti u dětí prvního stupně základní školy v Ústeckém kraji. Zkoumali bychom výskyt jednotlivých narušených komunikačních schopností a zaměřili bychom se na intervenci žáků s narušenou komunikační schopností.

Cíl: Cílem práce bude analýza výskytu narušené komunikační schopnosti u dětí mladšího školního věku na základních školách v Ústeckém kraji. A na základě výsledků šetření rozpracování určitých doporučení pro speciálně pedagogickou teorii a praxi.

Zdůvodnění výzkumné strategie: Pro svůj výzkum volím kvantitativní strategii. Zjišťovat budeme, kolik žáků s narušenou komunikační schopností se nachází v Ústeckém regionu na 1. stupni. V tomto regionu je 284 základních škol. Vycházíme z toho, že narušené komunikační schopnosti přibývá. Dále chceme práci srovnat s podobným kvantitativním výzkumem, který probíhal v Jihomoravském kraji. A zjistit závislost na tom, že v Ústeckém regionu, na rozdíl od Jihomoravského regionu nelze studovat speciální pedagogiku či logopedii na VŠ.

Hypotézy:

Pracovní hypotéza postihuje poměr počtu logopedů (tento obor nelze v daném regionu studovat) a počtu dětí s narušenou komunikační schopností (NKS) na 1. stupni. V pracovních hypotézách se budeme zabývat souvislostmi mezi sídelními útvary, vzděláním ve speciální pedagogice a NKS.

H1: Čím méně logopedů v Ústeckém kraji , tím více dětí na 1. stupni ZŠ s narušenou komunikační schopností v tomto kraji.

H2: Čím větší sídelní útvar, tím méně narušené komunikační schopnosti na 1. stupni ZŠ.

H3: Čím větší sídelní útvar, tím více pedagogů na 1. stupni ZŠ vzdělaných v oboru speciální pedagogika.

H4: Jestli-že je pedagog vzdělán v oboru speciální pedagogika je v jeho třídě méně žáků s narušenou komunikační schopností.

Koncepty:

Koncept: počet logopedů v regionu

Konceptualizace: Logoped je odborník, který se zabývá narušenou komunikační schopností.

Komunikační schopnost je narušena, pokud je narušena jedna či více jazykových rovin a to působí rušivě v komunikačním záměru.

Operacionalizace: Počet logopedů v Ústeckém kraji

Výskyt poruch plynulosti řeči na 1. stupni

Výskyt poruch řeči v sociální interakci na 1. stupni

Výskyt poruch obsahové stránky řeči na 1. stupni

Výskyt poruch článkování řeči na 1. stupni

Koncept: vliv velikosti sídelního útvaru na komunikační schopnost

Konceptualizace: Sídelní útvar je jednotkou osídlení tvořící uzavřený celek (vesnice, město).

Komunikační schopnost je narušena, pokud je narušena 1 či více jazykových rovin a to působí rušivě v komunikačním záměru.

Operacionalizace: Velikost sídelního útvaru

Výskyt poruch plynulosti řeči na 1. stupni

Výskyt poruch řeči v sociální interakci na 1. stupni

Výskyt poruch obsahové stránky řeči na 1. stupni

Výskyt poruch článkování řeči na 1. stupni

Koncept: vliv velikosti sídelního útvaru na počet speciálních pedagogů

Konceptualizace: Sídelní útvar je jednotkou osídlení tvořící uzavřený celek (vesnice, město).

Speciální pedagogika je významná vědecká disciplína orientovaná na výchovu, vzdělávání, na pracovní a společenské možnosti a uplatnění zdravotně a sociálně znevýhodněných osob a jejich co možná největší integraci do společnosti.

Operacionalizace: Velikost sídelního útvaru

Nejvyšší dosažené vzdělání

Vzdělání ve speciální pedagogice

Koncept: vliv vzdělání ve speciální pedagogice na výskyt NKS

Konceptualizace: Speciální pedagogika je významná vědecká disciplína orientovaná na výchovu, vzdělávání, na pracovní a společenské možnosti a uplatnění zdravotně a sociálně znevýhodněných osob a jejich co možná největší integraci do společnosti. Komunikační

schopnost je narušena, pokud je narušena jedna či více jazykových rovin, a to působí rušivě v komunikačním záměru.

Operacionalizace: Nejvyšší dosažené vzdělání

Vzdělání ve speciální pedagogice

Výskyt poruch plynulosti řeči na 1. stupni

Výskyt poruch řeči v sociální interakci na 1. stupni

Výskyt poruch obsahové stránky řeči na 1. stupni

Výskyt poruch článkování řeči na 1. stupni

Pro můj výzkum volím metodu sběru dat – **dotazník** vzhledem k tomu, že výzkum bude probíhat na všech školách v Ústeckém kraji, kterých je 284 (na prvních stupních do páté třídy). Je to ekonomicky a časově nejdostupnější. Dotazníky budou zasílány pomocí e-mailu. Výzkum se bude týkat dětí na 1. stupni základní školy (tedy populace, která nás zajímá), dotazníky budou vyplňovat pedagogové, kteří učí na prvním stupni základní školy (tudíž bude dotazník koncipován pro dospělé pedagogické odborníky). Vzorek je tedy 1. stupeň na ZŠ v Ústeckém regionu- 284 škol - netušíme kolik je to přesně tříd. Dotazník bude rozesílán ředitelům škol.

Úryvek z dotazníku:

1) Jakého jste dosáhl-a nejvyššího vzdělání?

A bakalářské, B magisterské, C jiné

2) Jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhl-a ve speciální pedagogice?

A bakalářského, B magisterského, C celoživotního, D rozšiřujícího, E žádného, F jiného

3) V jak velkém sídle (vesnici, městě) se nachází vaše škola?

A do 500, B od 501- 1500, C 1501- 5000, D 5001-10000, E 10001- 25000, F 25001-50000 G 500001-100000

4) Kolik tříd je na 1. stupni vaší školy?

A do 5 tříd, B 6-10 tříd, C 11-20 tříd, D více tříd

5) Kolik žáků je celkem na 1. stupni vaší základní školy?

A do 50 žáků, B 51-100 žáků, C 101-150, D 151-200 žáků, E 201 a více žáků

6) Jaký je celkový počet žáků ve vaší třídě?

Uveďte _____

7) Jak hodnotíte spolupráci s klinickými logopedy?

A velmi dobrá, B spíše dobrá, C dobrá, D spíše špatná, E špatná

8) Jaký je počet žáků se sluchovým postižením ve vaší třídě?

Uveďte _____

9) Jaký je celkový počet žáků s narušenou komunikační schopností ve vaší třídě?

Uveďte _____

10) Kolik žáků ve vaší třídě má dyslalii (patlavost- chybnou výslovnost) ?

A 1, B 2, C 3, D 4, E 5, F 6, G 7 a více

Nejvíce se obávám návratnosti dotazníků. Školy jsou jistě „zavaleny“ dotazníky. Proto je nutná formulace průvodního mailu k dotazníkům. Také myslím, že bude náročné zpracovat dotazníky v takto velkém množství (pokud bude procento návratnosti vysoké).

Seznam literatury: podle ISO 690 a ISO 690-2

Níže je uvedena literatura, která bude použita při zpracování teoretické části. Snažíme se postihnout aktuální tituly. Mezi současnými tituly jsme uvedli i jeden starší (Sovák, 1965), který je ovšem významný a nadčasový.

BENEŠOVÁ, E. , BUBENÍČKOVÁ, M. JANOTOVÁ, N. , JANOTA, P. A KOL. *Průzkum výslovnosti u školních začátečníků v Praze v Roce 1989 In Česká logopedie 1991*. 1. vydání, Praha: Knižní podnikatelský klub, 1991. 50-54 s. ISBN 80-85-267-21-7

DIDEROT, *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*, 2. upravené vydání, Praha: DIDEROT, 1998, 1/4, 726s. , ISBN 80-85841-17-7 (soubor), ISBN 80-85841-31-2

DVOŘÁK, J. *Logopedický slovník: terminologický a výkladový*. 3. upravené a rozšířené vydání. Žďár nad Sázavou: Logopaedia clinica, 2007. 248 s. ISBN 978-80-902536-6-7

EDELSBERGER *Defektologický slovník*. 3. upravené vydání, Jinočany: HaH, 2000. 418 s. ISBN 80-86022-76-5

HOUSAROVÁ, B. *Vývoj řeči z pohledu logopeda In Speciálněpedagogická čítanka*. Praha: Univerzita Karlova v Praze- Pedagogická fakulta, 2003. 136-161 s. ISBN 80-7290-109-5

KLENKOVÁ, J. *Logopedie*. 1. vydání, Praha: GRADA, 2006. 224 s. ISBN 80-247-1110-9

MATĚJČEK, Zdeněk. *Výbor z díla*, 1. vydání, Praha: Karolinum, 2005, 445s. , ISBN 80-246-1056-6

POKORNÁ, J. VRÁNOVÁ, M. *Přehled české výslovnosti: Logopedická a ortoepická cvičení pro dospělé*. 1. vydání, Praha: Portál, 2007. 925 s. ISBN 978-80-7367-169-3

SALMONOVÁ, A. *Dyslalie In Klinická logopedie*. 2. aktualizované vydání, Praha: Portál, 2007. s.332-359 ISBN 978-80-7367-340-6

SOVÁK, M. *Logopedie*. 1. vydání, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1965. 302 s. č. 16-920-66

Pozor, jedná se o velmi frekventované téma mezi studenty, snažte se přinést zajímavé výsledky. Doporučuji určitě zpracovat na úvodu a zpřesnit tu konceptualizaci-operacionalizaci. V úvodu vysvětlíte, proč je zajímavé dané téma zkoumat a v souvislosti s čím, aby bylo jasné, proč pak definujete hypotézy tak jak definujete.